

Legea privind protecția avertizorilor de interes public, analizată și explicată de avocații firmei Stratulat Albulescu & Asociații | Actul normativ recent promulgat oferă o protecție sporită avertizorului și generează obligații nu doar pentru mediul public. Cum trebuie să acționeze companiile private cu cel puțin 50 de salariați pentru a evita sancțiunile

Statutul de stat membru obligă România să transpună în dreptul național toate directivele adoptate la nivelul Uniunii Europene. Astfel ca, transpunerea directivei europene 1937/2019 s-a realizat prin adoptarea Legii 361/2022 privind protecția avertizorilor de interes public. „În conformitate cu prevederile directivei europene, Legea 361/2022 acordă o protecție sporită lucrătorilor din domeniul public și privat care raportează o încălcare a legii de care au aflat în context profesional. Deși se observă o întârziere a transunerii directivei europene, termenul de transpunere pentru statele membre fiind 17 decembrie 2021, putem concluziona ca legea 361/2022 transpune integral directiva 1937/2019”, este de părere [Andrei Albulescu](#), Partener Stratulat Albulescu & Asociații (SAA).

Vechea lege care era în vigoare - Legea 571/2004 - se dovedește a fi una lacunara față de noua lege privind protecția avertizorilor în interes public, respectiv legea 361/2022, care reglementează în amănunt atât procedurile de raportare, canalele de raportare, cât și sancțiunile aplicabile.

Prin noul cadru legislativ adoptat a fost extinsă sfera de aplicare a avertizării în interes public. „Față de prevederile legii 571/2004, legea 361/2022 extinde sfera de aplicare a protecției avertizorilor și pentru lucrătorii din domeniul privat care raportează încălcări ale legii, deci implicit și salariaților tuturor companiilor. Legea 361/2022 extinde sfera faptelor care pot constitui subiectul unei avertizări. Spre deosebire de legea 571/2004 unde infracțiunile erau listate cu caracter limitativ, legea 361/2022 include în noțiunea de încălcări ale legii orice acțiune sau inacțiune care constituie nerespectări ale dispozițiilor legale”, explică [Anca Ulea](#), Managing Associate în cadrul SAA.

[Descopera oportunitățile de recrutare de pe LegiTeam! GRATUIT.](#)

Odata cu intrarea în vigoare a noii legi se observa rolul activ al statului în procedura de soluționare a raportarilor. „Legea 361/2022 ofera posibilitatea avertizorilor, în cazul în care considera oportun, sa raporteze o încălcare a legii prin utilizarea unor canale de raportare externe reprezentate de autoritațile competente ale statului. Printre acestea se afla Agenția Națională de Integritate care are obligația de a institui o structura interna specializata pentru soluționarea raportarilor, dar și alte autorități care sunt competente, potrivit dispozițiilor legale speciale, sa primeasca și sa soluționeze o astfel de raportare. Astfel, noua lege reglementeaza atât obligațiile autoritaților, cât și procedurile de soluționare a raportarilor de interes public”, arata **Anca Ulea**.

Totodata, au fost instituite noi masuri de protecție a avertizorilor. Astfel, avertizorul în interes public este mai protejat prin noua lege în masura în care datele sale de identificare nu sunt dezvaluite în absența acordului expres al acestuia.

În plus, se interzic orice actiuni sau omisiuni, directe sau indirecte, aparute într-un context profesional, care sunt determinate de raportarea interna, externa ori de divulgarea publica și care provoaca sau poate provoca prejudicii avertizorului în interes public, numite represalii.

O protecție mai mare pentru avertizorul în interes public

Avocații **Stratulat Albulescu & Asociații** menționeaza faptul ca avertizorul de interes public este definit în articolul 3 pct. 7 din legea 361/2022 ca fiind „orice persoana fizica care efectueaza o raportare sau divulga public informatii referitoare la încălcari ale legii, obtinute în context profesional”.

Acest rol poate fi asumat de urmatoarele categorii de persoane: salariații unei societăți private sau autorități publice; persoanele care desfașoara o activitate independenta; acționarii și persoanele care fac parte din organul de administrare, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi, inclusiv membrii neexecutivi ai consiliului de administratie; voluntarii și stagiarilor remunerati sau neremunerati; orice persoana care lucreaza sub supravegherea și conducerea persoanei fizice sau juridice cu care s-a încheiat contractul, a subcontractantilor și a furnizorilor acesteia; persoana care înca nu a început raporturi de munca cu o societate, dar care a aflat de încălcari ale legii în cadrul negocierilor precontractuale sau în perioada de recrutare; persoanele ale caror raporturi de munca au încetat, dar au aflat de încălcari ale legii pe parcursul desfașurarii activitaților profesionale.

Andrei Albulescu subliniaza faptul ca, în temeiul Legii 571/2004 avertizorul se bucura de prezumția de buna-credința, de transparența cercetarii disciplinare prin invitarea presei sau a unui reprezentant al sindicatului, la cerere și de anonim doar în cazul în care cel reclamat îi era șef ierarhic sau avea atribuții de control și evaluare asupra avertizorului. „Noua legislație ofera o protecție sporita avertizorului în interes public prin introducerea noțiunii de represalii și prin consolidarea obligației de confidențialitate cu privire la identitatea avertizorului. Legiuitorul califica, printre altele, urmatoarele fapte ca fiind represalii și interzice orice comportament care vizeaza urmatoarele aspecte: suspendarea contractului individual de munca sau a raportului de serviciu, modificarea relațiilor de munca; concedierea sau eliberarea din funcția publica; reducerea remunerației; discriminarea sau crearea unui alt dezavantaj în raporturile de munca; constrângerea, intimidarea sau harțuirea; anularea unei licențe sau a unui permis. În plus, avertizorul are dreptul de a contesta masurile luate cu titlul de represalii printr-o cerere adresata instanței competente. Întreaga concepere a procedurilor de raportare trebuie sa asigure confidențialitatea avertizorului. Persoana desemnata sa se ocupe de raport nu divulga identitatea avertizorului sau orice informație care ar permite identificarea directa sau indirecta a avertizorului, cu excepția cazului în care are consimțământul expres al acestuia”, detaliaza *Partenerul SAA*.

Citește și

→ [The Legal 500 EMEA, ediția 2023 | Cele mai bune firme de avocatura din România, în 15 arii de practica. menține în fruntea ierarhiei, NNDKP și Filip & Company sunt pe podium, iar PNSA și RTPR sunt în prima bandă arii de practica. Foarte multe nume noi printre avocații considerați 'Leading individuals', 'Next Generation' și 'Rising Stars'](#)

→ [Chambers Europe 2023 | Cele mai bune firme locale de avocați în 9 arii de practica. NNDKP, Filip & Company, Tuca Zbarcea & Asociații au cele mai multe nominalizari pe prima banda a performanței profesionale](#)

La solicitarea Comisiei Europene, legea a fost modificata în luna martie

Plenul Camerei Deputatilor a adoptat, pe 21 martie, proiectul de modificare a Legii privind protectia avertizorilor în interes public. Deputatii au aprobat modificarea legii în forma venita de la Senat.

"Prin exceptie de la prevederile alin. 1, raportarea care nu cuprinde numele, prenumele, datele de contact sau semnatura avertizorului în interes public se examineaza si se solutioneaza în masura în care contine indicii referitoare la încălcari ale legii", se arata în proiectul de lege.

Potrivit modificarilor facute la Senat, a fost eliminat cuvântul "temeinice" din sintagma "indicii temeinice".

Modificarea a fost facuta la solicitarea Comisiei Europene.

Transpunerea Directivei constituie jalonul 430 din Planul National de Redresare si Rezilienta.

În cadrul evaluarii legii efectuate cu prilejul celei de a doua cereri de plata, Comisia Europeana a transmis autoritatilor nationale obiectiile sale. În opinia Comisiei Europene, "indicii temeinice" din cuprinsul articolului este de natura a conduce la o examinare subiectiva a raportarilor anonime. În plus, mai spune Comisia Europeana, prevederea nu ar asigura potentialilor avertizori "nivelul adecvat de certitudine juridica" si ar putea descuraja raportarile.

Noi obligații impuse de lege

Noua lege adoptata la finalul anului trecut și promulgata în martie 2023 genereaza obligații atât pentru mediul public, cât și pentru cel privat. Printre obligatiile angajatorilor din mediul public sau privat se remarca, în primul rând obligația de confidențialitate, menționata anterior.

De asemenea, entitățile economice trebuie sa instituie canale interne de raportare. Astfel, autoritatile, institutiile publice, alte persoane juridice de drept public, indiferent de numarul de angajati, precum si persoanele juridice de drept privat care au cel puțin 50 de angajati au obligatia de a identifica sau institui canale interne de raportare si de a stabili proceduri de raportare interna si pentru efectuarea de actiuni subsecvente.

În plus, trebuie sa dețină o evidența a raportarilor. „Rapoartele se înscriu într-un registru special. Angajatorii și autoritățile competente au obligația de a pastra evidența rapoartelor în acest registru. Registrul este pastrat în format electronic. Rapoartele sunt pastrate timp de cinci ani, dupa care sunt distruse. Noul cadru legislativ enumera

și detaliaza obligațiile ce îi revin fiecărui angajator, indiferent dacă este din domeniul public sau privat, precum și a autorităților competente cu soluționarea raportărilor pentru a se evita riscul de a rămâne rapoartari nesoluționate. În temeiul legii, autoritățile publice, precum Agenția, sunt obligate ca în termen de 45 de zile să își modifice regulamentul de organizare și funcționare potrivit noilor modificări”, precizează **Anca Ulea**.

Opiniile unor profesioniști care ocupa poziții de top în departamentele juridice ale unor companii importante, pe platforma www.in-houselegal.ro. Urmărește temele dezvoltate de avocați sau membri ai comunității *In-houseLegal* și propune subiecte.

Companiile private vizate de lege sunt angajatorii cu cel puțin 50 de angajați. Acestea au obligația de a identifica sau de a stabili canale interne de raportare și de a stabili proceduri de raportare internă și acțiuni de urmarire. Se va desemna o terță persoană cu obligația de a aplica procedura de raportare descrisă în cadrul acestei legi. Companiile private care au între 50 și 249 de angajați, se pot grupa și pot utiliza sau împărți resursele în ceea ce privește primirea rapoartelor privind încălcările legii și în ceea ce privește acțiunile de urmarire. Acest lucru nu aduce atingere obligației de a păstra confidențialitatea, de a informa denunțatorul și de a rezolva raportul.

Avocatul considera că legiuitorul a reglementat într-un mod riguros drepturile și obligațiile angajatorilor și autorităților publice competente. „Poate fi considerată o „scapare” a legiuitorului faptul că nu menționează desemnarea unei persoane cu anumite studii juridice/calificări profesionale pentru a fi responsabilă de examinarea raportărilor. Din moment ce raportările vizează încălcări ale legii, o persoană fără cunoștințe juridice temeinice poate interpreta și aplica în mod eronat prevederile legale, astfel influențând soluția raportării. De asemenea, legea nu prevede expres o sancțiune în cazul în care persoana desemnată nu efectuează cu diligență acțiunile subsecvente”, completează expertul SAA.

La rândul său, **Andrei Albulescu** amintește faptul că, în practică se întâmplă ca salariații să raporteze informații cu rea credință în scop de răzbunare în urma unui conflict apărut anterior cu superiorii ierarhici. „Pentru a se reduce acest risc al raportărilor de informații false, observăm că legea 361/2022 califică fapta de a raporta informații cunoscând că sunt nereale drept contravenție sancționabilă cu amenda de la 2.500 la 30.000 lei. Răspunderea contravențională nu înlătură răspunderea disciplinară sau civilă a salariatului ”, precizează *Partenerul SAA*.

De sancțiuni nu scapă nici firmele sau instituțiile care nu se conformează legii, astfel că încălcarea dispozițiilor legii atrage, după caz, răspunderea civilă, disciplinară, contravențională sau penală.

Dacă în cazul autorităților și instituțiilor publice cu atribuții în implementarea prevederilor legale, a existat un termen de 45 de zile de la data intrării în vigoare a Legii 361/2022, respectiv 22 decembrie 2022, pentru obligația elaborării sau, după caz, a revizuirii, a procedurilor interne aplicabile, în cazul firmelor private, care au între 50 și 249 de angajați, obligația de a identifica sau institui canale interne de raportare intra în vigoare la data de 17 decembrie 2023.

„Constituie contravenții următoarele fapte, dacă nu au fost savârșite în astfel de condiții încât să fie considerate, conform dreptului penal, infracțiuni și se sancționează după cum urmează: împiedicarea, prin orice mijloace, a raportărilor de către persoana desemnată să primească și să înregistreze raportările în cadrul persoanelor juridice de drept public și privat, cu amenda de la 2.000 lei la 20.000 lei; refuzul nejustificat de a răspunde la solicitările autorităților în exercitarea atribuțiilor de serviciu, cu amenda de la 3.000 lei la 30.000 lei; nerespectarea de către persoanele juridice de drept public și privat a obligațiilor de stabilire a canalelor interne, cu amenda de la 3.000 lei

la 30.000 lei; neîndeplinirea de către persoanele juridice private și publice a obligațiilor ce le revin, inclusiv încălcarea obligației de confidențialitate, cu amenda de la 4.000 lei la 40.000 lei”, atrage atenția **Anca Ulea**.

[Intra pe LadyLawyer.ro și afla mai multe despre activitatea, preocupările și proiectele doamnelor avocat din cele mai importante firme de pe piața locală](#)